

Yhteistoimintaneuvottelujen aloittaminen

Kaupunginhallitus 14.09.2026
5528/01.00.00.01/2026

Valmistelija

Talousjohtaja Maria Kulmala, maria.kulmala@salo.fi, 02 778 4017,
henkilöstöjohtaja Christina Söderlund, christina.soderlund@salo.fi, 02
7782 103

Kaupunginhallitus käsitteli kokouksessaan 22.6.2026 § 240 Salon kaupungin toiminnan ja talouden kehystä vuodelle 2027 ja päätti, että lopullinen talousarviokehys vuodelle 2027 hyväksytään syyskuussa (viikko 38).

Kesäkuussa laaditussa kaupunkitasoisessa talousarviokehyksessä tilikausi jäi alijäämäiseksi noin -4,3 miljoonaa euroa. Myös suunnitelmavuodet ovat alijäämäisiä, vuonna 2028 alijäämän arvioidaan olevan -15 miljoonaa euroa ja vuonna 2029 alijäämä olisi noin -18,7 miljoonaa euroa. Kaupunkitasoisen kehyksen vuosikate on pienempi kuin poistot ja arvonalentumiset, eikä vuosikate kata poistoja. Kaupunginhallitus päätti talousarviokehysten käsittelyn yhteydessä edellyttää, että toimialat alkavat talousarviovalmistelun yhteydessä selvittämään toimielinkohtaisia toimenpiteitä talouden tasapainottamiseksi suunnitelmakaudella. Lisäksi kaupunginhallitus kehotti toimialoja suhtautumaan hyvin kriittisesti loppuvuoden rekrytointeihin sekä hankintoihin ja toteuttamaan niiden osalta vain välttämättömimmät tarpeet.

Vuoden 2027 talousarviovalmistelun edetessä on todettu tarve toteuttaa merkittäviä talouden tasapainottamistoimenpiteitä. Valmistelun perusteella on arvioitu, että talouden tasapainottaminen suunnitelmakaudella edellyttää sekä tuloja lisääviä että toimintakuluja vähentäviä toimenpiteitä. Tavoitteen mittaluokan vuoksi valmistelussa on varauduttava myös sellaisiin toiminnallisiin muutoksiin ja henkilöstöön kohdistuviin toimenpiteisiin, joilla voi olla merkittäviä vaikutuksia henkilöstön asemaan.

Kuntatalouden tilanne

Vuoden 2025 tilinpäätösanalyysien perusteella kuntien talous heikkeni odotetusti vuodesta 2024. TE-palvelu-uudistus lisäsi kuntien kuluja ja toimintakulut kasvoivat 5,3 prosenttia. Kuntien toimintakuluja kasvatti myös sopimuskorotukset, jotka lisäsivät palkkakustannuksia 2,8 prosenttia. Kuntatalouden tilanne pysyy haastavana kuluvana vuonna. Kuntien talouspaineita lisäävät sovitut palkkaratkaisut, työttömyysetuuksien kasvaneet rahoitusvastuut, valtionosuuksiin kohdistuvat leikkaukset ja välttämättömät investoinnit. Toimintakulujen kasvun taustalla on erityisesti henkilöstökustannusten kasvu ja palkankorotukset ovat suurimmillaan lähivuosina. Kuntien tulopohjan kehitykseen liittyy epävarmuutta. Verotulojen arvioidaan kasvavan, mutta niiden kehitys on riippuvainen yleisestä talous- ja työllisyyskehityksestä ja valtionosuuksien kehitykseen vaikuttavat valtiontalouden sopeutustoimet ja valtionosuusjärjestelmään tehtävät muutokset. Tulojen ja menojen kehityksen epätasapaino edellyttää kunnilta pitkäjänteisiä toimia talouden tasapainon vahvistamiseksi.

Kaupungin taloudellinen tilanne

Kaupungin viime vuosien tilinpäätökset ovat olleet ylijäämäisiä ja taseeseen on kertynyt ylijäämää 48,7 miljoonaa euroa. Lähivuodet näyttävät kuitenkin haastavilta, mikä edellyttää pitkäkestoisia ratkaisuja talouden pitämiseksi tasapainossa. Suuret menolisäykset eivät lähivuosina ole mahdollisia. Kaupungin talous on kääntymässä hyvien vuosien jälkeen

heikompaan ja tulo-rahoitus ei riitä kattamaan menoja ja alijäämäiseen talouteen tulee suhtautua vakavasti.

Taloudelle ja toiminnalle haasteita aiheuttavat toimintamenojen kasvu, joka johtuu pääasiassa hintojen noususta sekä kunta-alan yleistä ansiokehitystä nopeammasta ansiokehityksestä, sekä varhaiskasvatuksen ja koulutuksen palvelutarpeen väheneminen, joka johtuu koko 2010-luvun jatkuneesta syntyvyyden alenemisesta. Lisäksi työllisyyskehityksellä on nykyisin entistä suurempi vaikutus kaupungin talouteen, sillä kuntien rahoitusvastuu työllisyyden hoidosta on aiempaa laajempi. Työllisyyden kehitys on luonteeltaan suhdanneherkkää ja vaikeammin ennakoitavaa.

Pidemmän aikavälin haaste kaupungin toiminnassa ja taloudessa liittyy asukasluvun ja väestön ikärakenteen muutokseen sekä työllisyyskehitykseen. Asukasluvun muutokset vaikuttavat suoraan kaupungin verotuloihin ja valtionosuuksiin. Koska valtionosuudet määräytyvät pääosin asukkaiden ikärakenteen perusteella, ikärakenteen muutoksella on merkittävä vaikutus kaupungin talouteen. Ennusteiden mukaan Salon kaupungin verorahoituksen eli verotulojen ja valtionosuuksien kasvu on tulevaisuudessa vaisua ja jää toimintakatteen kehitystä pienemmäksi. Mikäli talous toteutuu ennusteiden mukaisesti, edellyttää se toimenpiteitä jo tulevalle suunnitelmakaudella. Kuluvana vuonna sekä suunnitelmakaudella vuosikate jää tasolle, joka ei riitä kattamaan poistoja. Ilman taloutta tasapainottavia toimenpiteitä tilikausien ennakoita muodostuvan merkittävästi alijäämäisiksi ja kaupungin taseeseen kertyneen ylijäämän pienenevän nopeasti.

Salon kaupunki investoi vuonna 2025 yhteensä noin 21,7 miljoonalla eurolla. Investointitaso kasvaa tulevina vuosina korkealle. Vuoden 2026 talousarviossa investointimenot vuonna 2026 ovat yhteensä 39,7 miljoonaa euroa, vuonna 2027 yhteensä 56,2 miljoonaa euroa ja vuonna 2028 yhteensä 39,7 miljoonaa euroa. Päätettyjen ja keskeneräisten investointien seurauksena velkamäärän ja kaupungin rahoituskustannusten ennakoita kasvavan. Investointien vaikutukset kaupungin talouteen näkyvät velkaantumisen ja rahoituskustannusten lisäksi poistoina. Kaupungin toimintakatteen ja vuosikatteen tulee tulevina vuosina vahvistua, jotta poistot ja rahoituskustannukset voidaan kattaa. Vetovoimaisen kasvukaupungin elinvoiman ylläpitäminen edellyttää investointeja ja kaupungin lainamäärä asukasta kohti on maan keskimääräistä tasoa alempi.

Henkilöstömenojen merkitys kaupungin taloudessa

Salon kaupungin ulkoiset toimintakulut vuonna 2025 olivat yhteensä 169,4 miljoonaa euroa. Henkilöstökustannukset (palkat ja palkkiot sekä henkilösivukulut) olivat yhteensä 101,2 miljoonaa euroa eli noin 60 prosenttia kaikista kaupungin ulkoisista toimintakuluista. Kunta-alan sopimuskorotukset nykyisellä henkilöstörakenteella lisäävät kaupungin henkilöstökustannuksia vuonna 2027 arviolta noin kaksi miljoonaa euroa.

Vuoden 2025 henkilöstömenojen jakautuminen toimielimittäin:

- Opetuslautakunta: 63,97 miljoonaa euroa
- Tekninen lautakunta: 13,83 miljoonaa euroa
- Elinvoimajaosto: 7,78 miljoonaa euroa
- Kaupunginhallitus: 5,48 miljoonaa euroa
- Vapaa-ajan lautakunta: 5,09 miljoonaa euroa
- Rakennus- ja ympäristölautakunta: 2,69 miljoonaa euroa
- Vesi- ja viikeseurakunnan johtokunta: 1,95 miljoonaa euroa
- Keskusvaalilautakunta: 0,23 miljoonaa euroa
- Kaupunginvaltuusto: 0,14 miljoonaa euroa
- Tarkastuslautakunta: 0,03 miljoonaa euroa

Yhteensä: 101,20 miljoonaa euroa.

Henkilöstömenot muodostavat olennaisen osan kaupungin toimintakuluista.

Talouden sopeuttamistoimenpiteet

Talousarvion valmistelussa henkilöstöön kohdistuvien sopeutustoimenpiteiden osalta tavoitteena on enintään 2,2 miljoonaa euroa suunnitelmakaudella. Tämä on noin 2,2 prosenttia henkilöstömenoista ja vastaa noin 44 henkilötyövuotta. Muiden toimintakulujen osalta tavoitellaan noin 2,0 miljoonan euron sopeuttamista. Talouden tasapainottamiseen sisältyy myös 4,0 miljoonan euron verotulojen lisäys vuodelle 2028, mikä tarkoittaa kunnallisveroprosentin nostoa 0,4 prosenttiyksikköä. Kaikkien sopeutustoimenpiteiden valmistelu etenee osana talousarvioprosessia.

Henkilötyövuosien kehitys

Henkilöstömäärän ja henkilöstökulujen kehitys muodostaa olennaisen osan kaupungin toimintamenojen kehityksestä. Henkilötyövuosien määrä vuonna 2025 oli 1830. Vuosien 2023 – 2025 kehitys on esityslistan liitteenä.

Yhteistoimintaneuvotteluissa tavoitellaan henkilöstöön kohdistuvilla toimenpiteillä enintään 2,2 miljoonan euron pysyväisluonteista vuotuista säästövaikutusta. Tämä vastaa enintään 44 henkilötyövuoden vähennystä. Henkilöstövaikutukset voivat muodostua muun muassa tehtävien vähentämisestä tai muuttamisesta, tehtävien uudelleenjärjestelyistä tai täyttämättä jättämisistä, osa-aikaistamisista ja irtisanomisista. Näillä toimenpiteillä tulee olemaan merkittäviä vaikutuksia kaupungin palveluihin.

Kaupungin tämänhetkinen tulevien vuosien ennakoitu talouskehitys edellyttää suunnitelmallisia ja vaikuttavia talouden tasapainottamistoimenpiteitä jo tulevalla suunnitelmakaudella. Tämän vuoksi yhteistoimintaneuvottelut on tarpeen käynnistää osana vuoden 2027 talousarvion valmistelua. Neuvotteluissa tarkastellaan talouden tasapainottamiseksi käytettävissä olevia toimenpiteitä ja niiden henkilöstövaikutuksia.

Sopeutustoimina voidaan hyödyntää:

- tehtävien ja palveluiden karsintaa tai supistamista,
- tehtävien ja toimintojen uudelleen järjestelyitä,
- tehtäväkuvien muutoksia,
- tehtävien tai virkojen täyttämättä jättämisistä, (esim. eläköitymisten yhteydessä)
- määräaikaissuoksien vähentämistä,
- palveluiden ulkoistamista
- ostopalvelujen uudelleenjärjestelyn yhteydessä tapahtuvia muutoksia tehtäväkuvissa tai-tehtävien päättymistä
- osa-aikaistamista
- lomautuksia tai
- irtisanomisia

Lisäksi sopeutustoimina selvitetään muita kuin suoraan henkilöstöön kohdistuvia toimenpiteitä (kuten hankintojen tai muiden ostojen vähentämistä) ja tuottojen lisäämistä.

Näin ollen kaupunginhallituksen esitys kaupunginvaltuustolle vuoden 2027 talousarvion ja vuosien 2027-2029 taloussuunnitelmaksi voi sisältää työnantajan ja henkilöstön välisestä yhteistoiminnasta kunnassa ja hyvinvointialueella (449/2007) annetun lain 4 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettuja toimenpiteitä.

Yhteistoimintamenettely

Salon kaupungin hallintosäännön 55 §:n mukaan kaupunginhallituksella on toimivalta henkilöstöasioissa, mikäli toimivallasta henkilöstöasioissa ei ole säädetty laissa eikä määrätty hallintosäännössä.

Työnantajan ja henkilöstön välisestä yhteistoiminnasta kunnassa ja hyvinvointialueella (449/2007) annetun lain 4 §:ssä määrätään ne asiat, jotka on käsiteltävä yhteistoiminnassa.

Työnantajan ja henkilöstön välisessä yhteistoiminnassa käsitellään ainakin sellaiset asiat, jotka koskevat:

- 1) henkilöstön asemaan merkittävästi vaikuttavia muutoksia työn organisoinnissa, kunnan tai hyvinvointialueen palvelurakenteessa, kuntajaossa tai kuntien tai hyvinvointialueiden tai näiden välisessä yhteistyössä;
- 2) palvelujen uudelleen järjestämisen periaatteita, jos asialla voi olla ulkopuolisen työvoiman käytöstä tai liikkeen luovutuksesta johtuvia tai muita olennaisia henkilöstövaikutuksia;
- 3) henkilöstöön, henkilöstön kehittämiseen ja tasa-arvoiseen kohteluun sekä työyhteisön sisäiseen tietojenvaihtoon liittyviä periaatteita ja suunnitelmia;
- 4) taloudellisista tai tuotannollisista syistä toimeenpantavaa osa aikaistamista, lomauttamista tai irtisanomista.

Jos kaupungin talousarvioehdotuksessa edellytetään sellaisia toimenpiteitä, joiden toteuttaminen todennäköisesti aiheuttaisi useita irtisanomisia, osa aikaistamisia, lomautuksia taikka merkittäviä heikennyksiä palvelussuhteiden ehtoissa, toimenpiteitä on käsiteltävä yhteistoimintamenettelyssä ennen kuin kaupunginhallitus tekee kaupunginvaltuustolle lopullisen talousarvioehdotuksen.

Jos neuvottelut käydään taloudellisin tai tuotannollisin perustein ja toimenpiteet koskevat vähintään kymmentä henkilöä, yhteistoimintaneuvottelujen vähimmäiskesto on kuusi viikkoa. Työnantajan on annettava kirjallinen neuvotteluesitys vähintään viisi päivää ennen ensimmäisen neuvottelun alkamista. Jos työnantaja harkitsee vähintään kymmenen työntekijän irtisanomista, lomauttamista yli 90 päiväksi tai osa-aikaistamista, on sen annettava näiden työntekijöiden edustajille kirjallisesti käytettävissä olevat tiedot:

- 1) aiottujen toimenpiteiden perusteista
- 2) alustava arvio irtisanomisten, lomauttamisten ja osa-aikaistamisten määrästä
- 3) selvitys periaatteista, joiden mukaan irtisanomisen, lomauttamisen tai osa-aikaistamisen kohteeksi joutuvat työntekijät määräytyvät ja työvoiman vähentämisjärjestys
- 4) arvio ajasta, jonka kuluessa irtisanomiset, lomauttamiset ja osa aikaistamiset tehdään.

Neuvotteluesitys annetaan 15.9.2026 ja neuvottelut on tarkoitus aloittaa 22.9.2026.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää:

käynnistää Salon kaupungissa työnantajan ja henkilöstön välisestä yhteistoiminnasta kunnassa ja hyvinvointialueella annetun lain (449/2007) 4 § ja 7 § mukaiset yhteistoiminta neuvottelut;

todeta, että neuvottelujen lähtökohdaksi on tunnistettu tarve saavuttaa enintään 2,2 miljoonan euron suuruiset henkilöstöön kohdistuvat sopeuttamistoimenpiteet;

todeta, että yhteistoimintaneuvottelut koskevat kaupungin koko henkilöstöä;

valtuuttaa henkilöstöjohtaja ja kaupunginjohtaja käymään yhteistoimintaneuvottelut sekä tarkentamaan niiden sisältöä, aikataulua ja kohdentumista;

todeta, että mahdolliset päätökset tehdään yhteistoimintaneuvottelujen päätyttyä Salon kaupungin hallintosäännön mukaisesti.

Pöytäkirja tarkistetaan tämän asian osalta kokouksessa.

Päätös

Tiedoksianto

Kaupunginjohtaja
Henkilöstöjohtaja
Pääluottamusedustajat